Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

7. november 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerbeskyttelse – direktiv 93/13/EØF – artikel 7, stk. 1 – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – den nationale rets kompetence og forpligtelser – første søgsmålsadgang udøvet af forbrugeren ved den erhvervsdrivendes hjemting uden advokatbistand og uden denne forbrugers deltagelse i retsforhandlingerne – anden søgsmålsadgang udøvet af forbrugeren ved vedkommendes hjemting med advokatbistand – retskraft – artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – effektiv domstolsbeskyttelse af forbrugeren«

I sag C-178/23,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunalul Specializat Mureș (den særlige domstol i Mureș, Rumænien) ved afgørelse af 3. december 2021, indgået til Domstolen den 21. marts 2023, i sagen

**ERB New Europe Funding II**

mod

**YI,**

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af formanden for Niende Afdeling, N. Jääskinen (refererende dommer), som fungerende formand for Ottende Afdeling, og dommerne M. Gavalec og Z. Csehi,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– ERB New Europe Funding II ved avocată A.M. Lefter,

– den rumænske regering ved M. Chicu og E. Gane, som befuldmægtigede,

* Processprog: rumænsk.

– den tjekkiske regering ved S. Šindelková, M. Smolek og J. Vláčil, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved A. Biolan og N. Ruiz García, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29), 23. betragtning til dette direktiv samt effektivitetsprincippet.

2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem ERB New Europe Funding II (herefter »ERB«), der er et inkassoselskab, og YI, der er forbruger, vedrørende den urimelige karakter af visse vilkår i en kreditaftale.

### Retsforskrifter

#### *EU-retten*

3 23. og 24. betragtning til direktiv 93/13 har følgende ordlyd:

»[P]ersoner eller organisationer, der i henhold til en medlemsstats lovgivning anses for at have en legitim interesse i forbrugerbeskyttelse, skal have mulighed for at indbringe sager vedrørende kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på en generel anvendelse i forbrugeraftaler, især urimelige kontraktvilkår, enten for en retsmyndighed eller et administrativt organ, der er kompetent til at træffe afgørelse om klager eller indlede retsprocedurer; denne mulighed indebærer dog ikke en forudgående kontrol af de generelle betingelser inden for en given økonomisk sektor.

[M]edlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør […]«

4 Dette direktivs artikel 7, stk. 1, foreskriver:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

***Rumænsk ret***

*Lov nr. 193/2000 om urimelige kontraktvilkår i aftaler indgået mellem erhvervsdrivende og forbrugere*

5 Artikel 1 i Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (lov nr. 193/2000 om urimelige kontraktvilkår i aftaler indgået mellem erhvervsdrivende og forbrugere) af 6. november 2000 (offentliggjort på ny i *Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 543 af 3.8.2000) fastsætter:

»1. Enhver kontrakt, der er indgået mellem erhvervsdrivende og forbrugere om salg af varer eller levering af tjenesteydelser, skal indeholde klare og utvetydige kontraktvilkår, som er forståelige, uden at det er nødvendigt at være i besiddelse af særlig viden.

2. Såfremt der er tvivl om fortolkningen af visse kontraktvilkår, skal disse fortolkes til fordel for forbrugeren.

3. Erhvervsdrivende må ikke indsætte urimelige vilkår i de aftaler, der indgås med forbrugere.«

6 Denne lovs artikel 4, stk. 1, bestemmer:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for direkte forhandling med forbrugeren, anses for urimeligt, hvis det isoleret set eller sammenholdt med andre bestemmelser i kontrakten til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren.«

7 Nævnte lovs artikel 6 bestemmer:

»Urimelige kontraktvilkår, som er konstateret enten personligt eller af organer med retlig beføjelse, har ingen virkning over for forbrugeren, og kontrakten vil kun have virkning, med forbrugerens accept, hvis dette fortsat er muligt, efter at de nævnte kontraktvilkår er udtaget.«

*Lov nr. 134/2010 om den civile retsplejelov*

8 Artikel 431 i Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (lov nr. 134/2010 om den civile retsplejelov) af 1. juli 2010 (offentliggjort på ny i *Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 247 af 10.4.2015) med titlen »Virkningerne af den endelige retskraft« foreskriver:

»1. Ingen kan retsforfølges to gange i samme egenskab, af samme grunde og for samme forhold.

2. Hver part kan fremsætte indsigelser mod retskraften af en anden tvist, hvis denne retskraft er relevant for afgørelsen af den foreliggende tvist.«

**Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål**

9 Den 25. juli 2007 indgik YI som forbruger en kreditaftale med kreditinstituttet Bancpost S.A. București.

10 Den 10. maj 2018 anlagde YI ved Judecătoria Sectorului 2 București (ret i første instans i 2. distrikt i Bukarest, Rumænien), der var den erhvervsdrivendes hjemting (herefter »det første søgsmål«), uden advokatbistand søgsmål med påstand om, at det blev fastslået, at visse vilkår i denne kontrakt er urimelige. Dette søgsmål, som vedrørte vilkårene i nævnte kontrakt vedrørende gebyrer for åbning og forvaltning af lånet, den erhvervsdrivendes ensidige mulighed for at ændre rentesatserne i medfør af kontrakten, gebyrer og andre låneomkostninger samt gebyret for førtidig indfrielse, var anlagt mod ERB, der er et inkassoselskab, hvortil fordringen i henhold til kontrakten var blevet overdraget.

11 Ved dom af 26. november 2018, hvorom datoen for forkyndelse til parterne ikke er kendt, frifandt denne retsinstans sagsøgte (herefter »den første retsafgørelse«). Eftersom YI ikke appellerede denne dom, blev den endelig.

12 Den 14. august 2019 anlagde YI, denne gang repræsenteret ved en advokat, søgsmål ved sit hjemting Judecătoria Sighișoara (retten i første instans i Sighișoara, Rumænien) (herefter »det andet søgsmål«). Dette søgsmål blev anlagt mod samme sagsøgte som den i det første søgsmål omhandlede og vedrørte i vid udstrækning de samme kontraktvilkår som dem, der er omtalt i nærværende doms præmis 10. Søgsmålet vedrørte nærmere bestemt kontraktvilkårene vedrørende gebyrer for åbning og forvaltning af lånet og den månedlige forvaltning heraf samt vilkårene om de årlige omkostninger i procent.

13 Ved dom af 5. december 2019 gav denne retsinstans sagsøgeren medhold i nævnte søgsmål.

14 ERB har iværksat appel for Tribunalul Specializat Mureș (den særlige domstol i Mureș, Rumænien), som er den forelæggende ret. Ved dom af 6. april 2021 tiltrådte den forelæggende ret de af ERB anførte klagepunkter hvad angår gebyret for forvaltningen af lånet, samtidig med at den bekræftede, at de øvrige kontraktvilkår, som er omtalt i nærværende doms præmis 12, er urimelige.

15 Eftersom den forelæggende ret ikke traf afgørelse om den første retsafgørelses retskraft, har ERB iværksat et særligt retsmiddel for samme retsinstans med påstand om revision. Dette særlige retsmiddel er støttet på et anbringende om, at appelinstansen undlod at undersøge den af ERB fremsatte formalitetsindsigelse om retskraften.

16 I forbindelse med dette særlige retsmiddel nærer den forelæggende ret tvivl om, hvordan forbrugerens rettigheder skal afvejes med princippet om retskraft. Den forelæggende ret har præciseret, at det fremgår af de oplysninger, der er forelagt denne, at YI som led i det første søgsmål, hvor vedkommende ikke havde advokatbistand, ikke havde den passende viden til at gøre sine rettigheder i medfør af ordningen for forbrugerbeskyttelse gældende. Derfor anlagde YI søgsmålet ved den erhvervsdrivendes hjemting, selv om han kunne have anlagt søgsmålet ved sit eget hjemting. Den forelæggende ret har endvidere anført, at forbrugeren ikke deltog i retsforhandlingerne for Judecătoria Sectorului 2 București (ret i første instans i 2. distrikt i Bukarest), og at to forskellige retsinstanser, da han var bistået af en advokat, i vid udstrækning har bekræftet, at de pågældende kontraktvilkår er urimelige.

17 På denne baggrund har Tribunalul Specializat Mureș (den særlige domstol i Mureș) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»[Skal] artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13, i lyset af bl.a. 23. betragtning hertil og effektivitetsprincippet, [fortolkes således], at [denne bestemmelse] ikke udelukker muligheden for, at en national ret vurderer, hvorvidt kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, er urimelige, selv hvis et sådant anbringende i forvejen er blevet undersøgt af en anden national ret under en retssag i første instans anlagt af forbrugeren, der imidlertid ikke har deltaget i den tilhørende hovedforhandling og ikke hensigtsmæssigt er blevet bistået af eller repræsenteret ved en advokat, og dette anbringende er blevet forkastet ved en retsafgørelse, som forbrugeren ikke har appelleret – og som således har opnået retskraft (res judicata) i den nationale processuelle ordning – såfremt det på baggrund af de særlige omstændigheder i tvisten er sandsynligt og rimeligt kan antages, at forbrugeren inden for rammerne af den ovennævnte første retssag ikke har gjort brug af de tilgængelige retsmidler som følge af manglende viden eller begrænsede oplysninger?«

## Om det præjudicielle spørgsmål

### *Formaliteten*

18 For det første har ERB i sine skriftlige indlæg gjort gældende, at det hverken er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål, eftersom den forelæggende rets tvivl hovedsageligt vedrører ordningen for retskraft i den civile rumænske procesret og ikke i EU-retten.

19 For det andet har den rumænske regering uden udtrykkeligt at fremsætte en formalitetsindsigelse i sine skriftlige indlæg anført, at det ikke fremgår klart af forelæggelsesafgørelsen, om de kontraktvilkår, der er blevet undersøgt i det første og det andet søgsmål, er identiske. Såfremt disse kontraktvilkår viser sig at være forskellige, kan princippet om retskraft ikke finde anvendelse i det foreliggende tilfælde.

20 Det følger af fast retspraksis, at det udelukkende tilkommer den nationale ret, for hvilken en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retlige afgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen, hvilke spørgsmål er omfattet af en formodning for at være relevante. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen eller gyldigheden af en EU-retlig regel, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse, medmindre det fremgår, at den ønskede fortolkning savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af disse spørgsmål (dom af 27.4.2023, AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

21 Det er tillige fast retspraksis, at det inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retsinstansers og Domstolens funktioner, alene er den nationale retsinstans, der har kompetence til at fortolke og anvende bestemmelser i national ret, hvorimod Domstolen alene har kompetence til at træffe afgørelse

vedrørende fortolkningen og gyldigheden af en EU-retsakt med udgangspunkt i de faktiske omstændigheder, som den nationale retsinstans har anført i forelæggelsen (dom af 27.4.2023, AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

22 Hvad angår ERB's argumenter er det tilstrækkeligt at bemærke, at den forelæggende ret med sit præjudicielle spørgsmål i overensstemmelse med de krav, der er fastlagt i den retspraksis, som er omtalt i nærværende doms præmis 20, har anmodet Domstolen om at fortolke direktiv 93/13 samt effektivitetsprincippet. Det fremgår desuden klart af oplysningerne i forelæggelsesafgørelsen, at dette spørgsmål om fortolkningen af EU-retten er hensigtsmæssigt for den forelæggende ret med henblik på, at den kan afgøre, om det i henhold til direktiv 93/13 er tilladt under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede at fravige princippet om retskraft.

23 Med hensyn til den rumænske regerings tvivl om, hvorvidt princippet om retskraft finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, skal det bemærkes, at det følger af den retspraksis, som er omtalt i nærværende doms præmis 21, at det i sidste ende alene tilkommer den forelæggende ret at vurdere, om og i hvilket omfang de kontraktvilkår, der blevet undersøgt som led i det første og det andet søgsmål, er identiske.

24 Eftersom efterprøvelsen af, om anmodninger om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling, er begrænset til en åbenbar manglende overholdelse af de krav, der er omtalt i nærværende doms præmis 20, og det ikke fremgår åbenbart af sagsakterne for Domstolen, at disse krav ikke er opfyldt i det foreliggende tilfælde, kan det ikke af det forhold, at de kontraktvilkår, der er blevet undersøgt som led i disse to sager, eventuelt ikke er fuldstændigt identiske, udledes, at anmodningen om præjudiciel afgørelse skal afvises.

25 Det følger heraf, at det præjudicielle spørgsmål kan antages til realitetsbehandling.

### *Realiteten*

26 Det fremgår af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale retsinstans et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen efter omstændighederne at omformulere de spørgsmål, den forelægges. Domstolen kan desuden inddrage EU-retlige regler, som den nationale retsinstans ikke har henvist til i sine spørgsmål (dom af 30.5.2024, Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

27 Det tilkommer Domstolen fra samtlige de oplysninger, der er fremlagt af den forelæggende ret, og navnlig af forelæggelsesafgørelsens præmisser, at udlede de EU-retlige elementer, som det under hensyn til genstanden for tvisten i hovedsagen er nødvendigt at fortolke (dom af 30.5.2024, Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

28 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at den forelæggende ret hovedsageligt nærer tvivl om, hvorvidt den konkrete afvikling af det første søgsmål er i overensstemmelse med direktiv 93/13, og dermed ønsker oplyst, om en anden national retsinstans, henset til den måde, hvorpå dette søgsmål blev afviklet, på trods af den retskraft, som den første retsafgørelse har, efterfølgende kan undersøge, om de kontraktvilkår, der var genstand for denne afgørelse, eventuelt er urimelige. Hvad angår det første søgsmål har den forelæggende ret bl.a. anført, at forbrugeren valgte den erhvervsdrivendes hjemting med henblik på at anlægge

søgsmålet, at han ikke var bistået af en advokat under denne sag, at han ikke deltog i retsforhandlingerne, og at han ikke iværksatte appel til prøvelse af den første retsafgørelse inden for fristen.

29 Det skal følgelig fastslås, at den forelæggende ret med sit eneste spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13, sammenholdt med 24. betragtning hertil, effektivitetsprincippet og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), skal fortolkes således, at denne bestemmelse pålægger en national retsinstans at undersøge, om vilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimelige, når disse vilkår allerede er blevet undersøgt af en anden national retsinstans, hvis afgørelse har fået retskraft, såfremt forbrugeren for den førstnævnte retsinstans ikke var bistået af en advokat, ikke deltog i retsforhandlingerne og ikke udnyttede sin appeladgang som følge af begrænset kendskab eller begrænsede oplysninger.

30 Det skal indledningsvis bemærkes, at henset til arten og betydningen af den almene interesse, som forbrugerbeskyttelse har, pålægger direktiv 93/13, som det fremgår af dette direktivs artikel 7, stk. 1, sammenholdt med 24. betragtning hertil, medlemsstaterne at fastsætte egnede og effektive midler »til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør« (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 73 og den deri nævnte retspraksis).

31 Det skal i denne henseende bemærkes, at det følger af Domstolens praksis, at EU-retten ikke harmoniserer de procedurer, der finder anvendelse ved undersøgelsen af, om et kontraktvilkår eventuelt er urimeligt, således at disse henhører under medlemsstaternes nationale retsorden i medfør af princippet om medlemsstaternes procesautonomi, dog på betingelse af, at de overholder ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 74 og den deri nævnte retspraksis).

32 Domstolen har i denne henseende fremhævet den betydning, som princippet om retskraft har i Unionens retsorden og i de nationale retsordener. Såvel hensynet til at sikre en stabil retstilstand og stabile retlige relationer som retsplejehensyn gør det nemlig påkrævet, at retsafgørelser, der er blevet endelige, efter at de hjemlede appelmuligheder er udnyttet, eller efter at appelfristerne er udløbet, ikke længere kan anfægtes (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

33 Følgelig er en national retsinstans efter EU-retten principielt ikke forpligtet til at undlade at anvende nationale processuelle regler, hvorved en retsafgørelse tillægges retskraft, uanset at dette ville gøre det muligt at afhjælpe en national situation, der er i strid med EU-retten (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

34 Overholdelsen af de krav, der følger af ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling de omhandlede regler indtager i den samlede procedure, denne procedures forløb og disse reglers særlige kendetegn for de forskellige nationale instanser (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).

35 Såfremt de anvendelige nationale processuelle regler indeholder en mulighed for, at den nationale retsinstans under visse omstændigheder kan genoptage en retskraftig afgørelse til fornyet prøvelse for at bringe situationen i overensstemmelse med national ret, skal denne mulighed i overensstemmelse med ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet følgelig anvendes, hvis disse betingelser er opfyldt, med henblik på at bringe den omhandlede situation i overensstemmelse med EU-retten (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

36 Hvad nærmere bestemt angår de krav, der følger af effektivitetsprincippet, som er det eneste, der er omhandlet i det præjudicielle spørgsmål, skal det fremhæves, at medlemsstaternes forpligtelse til at sikre beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne – bl.a. for rettigheder, der følger af direktiv 93/13 – indebærer et krav om effektiv domstolsbeskyttelse, hvilket er fastsat i dette direktivs artikel 7, stk. 1, og også er sikret ved chartrets artikel 47. Dette krav gælder navnlig i forhold til processuelle regler for søgsmål, der er støttet på rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne (dom af 9.4.2024, Profi Credit Polska (Genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved endelig afgørelse), C-582/21, EU:C:2024:282, præmis 76 og den deri nævnte retspraksis).

37 I det foreliggende tilfælde vedrører den forelæggende rets tvivl hovedsageligt spørgsmålet om, hvorvidt den konkrete afvikling af det første søgsmål er forenelig med direktiv 93/13, og ikke den relevante nationale lovgivning. Der er nemlig ingen oplysninger i forelæggelsesafgørelsen, som antyder, at den nationale lovgivning, der finder anvendelse vedrørende reglerne for gennemførelsen af princippet om retskraft i søgsmål, som forbrugere har anlagt med påstand om, at det fastslås, at kontraktvilkårene er urimelige, ikke er i overensstemmelse med effektivitetsprincippet, for så vidt som denne lovgivning gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende den beskyttelse, som direktiv 93/13 tilsigter at give forbrugerne, eller at denne lovgivning af andre årsager skader den effektive virkning af direktiv 93/13, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

38 Det skal i denne henseende bemærkes, at den nationale rets forpligtelse til af egen drift at undersøge, om kontraktvilkår eventuelt er urimelige, er begrundet i beskaffenheden og betydningen af den offentlige interesse, der ligger til grund for den beskyttelse, som direktiv 93/13 tildeler forbrugerne, således at en effektiv prøvelse af, om kontraktvilkår eventuelt er urimelige, som det kræves i medfør af direktiv 93/13, ikke ville kunne sikres, hvis retskraften omfattede retsafgørelser, som ikke henviser til en sådan kontrol (dom af 17.5.2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, præmis 50).

39 Det skal derimod fastslås, at denne beskyttelse ville være sikret, hvis den forelæggende ret i tvisten i hovedsagen havde fastslået, at den kompetente ret under det første søgsmål havde foretaget en undersøgelse af den eventuelt urimelige karakter af vilkårene i den pågældende kontrakt, og at denne – i det mindste summarisk begrundede – undersøgelse ikke havde afsløret urimelige kontraktvilkår, og at forbrugeren var behørigt oplyst om, at vedkommende ville være afskåret fra senere at påberåbe sig disse vilkårs eventuelt urimelige karakter, hvis den pågældende ikke iværksatte appel inden for den i den nationale lovgivning fastsatte frist (jf. analogt dom af 17.5.2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, præmis 51).

40 Et ugunstigt udfald af en efterprøvelse af, om kontraktvilkår eventuelt er urimelige, kan nemlig ikke i sig selv udgøre et forhold, der kan rejse tvivl om princippet om retskraft.

41 De omstændigheder, der er omtalt i nærværende doms præmis 28, indebærer desuden ikke nødvendigvis, at det første søgsmål ikke kunne sikre en passende prøvelse af de angiveligt urimelige kontraktvilkår og dermed sikre forbrugeren en effektiv domstolsbeskyttelse, som er sikret ved chartrets artikel 47, hvilket det imidlertid påhviler den forelæggende ret at efterprøve. Denne retsinstans skal navnlig efterprøve, at den første retsafgørelse blev behørigt forkyndt for forbrugeren med angivelse af dennes appelmuligheder, og at der ikke er særlige grunde i forbindelse med afviklingen af denne procedure, såsom manglende begrundelse af nævnte afgørelse, som kunne have forhindret forbrugeren i eller afskrækket denne fra at udøve sine processuelle rettigheder.

42 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13, sammenholdt med 24. betragtning hertil, effektivitetsprincippet og chartrets artikel 47, skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke pålægger en national retsinstans at undersøge, om vilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimelige, når disse vilkår allerede er blevet undersøgt af en anden national retsinstans, hvis afgørelse har fået retskraft, herunder såfremt forbrugeren for den førstnævnte retsinstans ikke var bistået af en advokat, ikke deltog i retsforhandlingerne og ikke udnyttede sin appeladgang, forudsat at denne afgørelse blev behørigt forkyndt for forbrugeren med angivelse af dennes appelmuligheder, og at der ikke er særlige grunde i forbindelse med afviklingen af denne procedure, såsom manglende begrundelse af nævnte afgørelse, som kunne have forhindret eller afskrækket forbrugeren fra at udøve sine processuelle rettigheder.

## Sagsomkostninger

43 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

**Artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, sammenholdt med 24. betragtning hertil, effektivitetsprincippet og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,**

**skal fortolkes således, at**

**denne bestemmelse ikke pålægger en national retsinstans at undersøge, om vilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimelige, når disse vilkår allerede er blevet undersøgt af en anden national retsinstans, hvis afgørelse har fået retskraft, herunder såfremt forbrugeren for den førstnævnte retsinstans ikke var bistået af en advokat, ikke deltog i retsforhandlingerne og ikke udnyttede sin appeladgang, forudsat at denne afgørelse blev behørigt forkyndt for forbrugeren med angivelse af dennes appelmuligheder, og at der ikke er særlige grunde i forbindelse med afviklingen af denne procedure, såsom manglende begrundelse af nævnte afgørelse, som kunne have forhindret forbrugeren i eller afskrækket denne fra at udøve sine processuelle rettigheder.**

Underskrifter